

De más fruto unas ideas.
De más frutos unas ideas.
Los derechos individuales son
imprescriptibles, inalienables
e intransferibles. El
Legislador de la Libertad debe
prestarle garantías, es
contra el estado contra ella. O
La Libertad propia como allí
abiertamente la Libertad
ajena. Es lo que, después, el
individuo por así lo que no
perjudica a un otro. O
La responsabilidad que produce
los religiosos no es más que
la fórmula del sufragio de
que's prefiere perpetuar la
injusticia social en lo más.
O Los religiosos son odios
d' aborrecer que vienen de la
causa d' admetre capital en
la tierra, asegurando pagar
excesivos intereses al col.

PERIÓDICH POLÍTICH VERMELL.

LA TRAMONTANA
defiende los principios libe-
rales más avanzados, sus
concepciones de esp. econ. O
La Tramontana es un
religioso de tipo
rigoroso, porque todas sus
acciones son
igualmente dolientes y de-
preciables para la dignidad y
la inteligencia humana. O
La Tramontana es política
defiende siempre el más ad-
vanzado contra el más reaccio-
nario, y está en la necesidad
d' una gran reforma social
que transforme el modo de
ser del productor, que
impedirá al capitalismo. O
La Tramontana no está
afiliada a ningún partido, cor-
responde los intereses generales de la
libertad como comprenden
el progreso de la social.

La salut del poble
es la suprema llei

La Tramontana es lo periódico que 's publica en idioma catalá
més avansat en ideas polítiques, religioses y d' economia social.

Lo Trullab es la
primera necessitat

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Espanya, 1 peseta trimestral.— Estranjer, 2
Las suscripciones se pagan por adelantado

ADMINISTRACIÓ: carrer de Ponent, 1, 1.º: BARCELONA
Pala pagar s' admeten libranças del Giro Móvil, lletres de Recibí sobre
y sellos de 15 céntims. No s' admeten libranças especials de periódichs

PREUS DE VENTA
Número solt, 5 céntims.—Se exemplars, 1 pe-
Surt d' llum puntualment cada divendres

ACTUALITATS

Velocitats eléctriques may vistas
obtingudas fa poch per certs huelguistas.

Fenomena, cayguda ocasionada
per la ele ctricitat confabulada.

Gráfica muestra de la actual política
que té la Espanya en situació tan crítica.

Sol que escalfa la cassola
de la gent que tot ho assola.

¡DENUNCIATS!

¡TRETZE D' UN COPII!

Lo dimecres al matí, dia 29 de Juny, se rebé la visita del Jutjat en la impremta about actualment se imprimeix LA TRAMONTANA y en nostra Administració, lentos saber que "ls números d' aquest periòdic corresponents al dias 3 y 10 d' aquest mes havian solert **¡Tretze denunciats!**

Lo primer número está denunciat per la publicació d' una noticia d' inscripció al registre civil y per tres sueltos de la secció de *Mal Temps*. Lo segon número ho está també per una noticia d' inscripció civil, una poesia, y set sueltos de la secció de *Mal Temps*.

Tranquila en nostra conciencia, no tenim temps mes que pera exclamar ans d' entrar aquest número a la màquina:

«Quina nova recomenació clerical nos ha caygut demunt pera veurens denunciats **tretze vegades** després de dinou y vintisis dias de publicats los números á que fem referencia?»

LA HUELGA MATA-MINISTRES

Ja está resolta la huelga del cos de telegrafistas.

Y resolta del modo més honrós y favorable als interessos del treball, per lo qual no podem per menos de congratular-nosen.

Pero cuydado que la qüestió té bemois. En aquest assumpto de treball lo burgés era el govern en persona.

O en ministre, que pel cas es igual. Y 'l govern n' ha sortit ab las mans al cap, derrotat en tota la extensió de la paraula.

Als telegrafistas, com als estampadors de Sant Martí y als miners de Bilbao, se 'ls va acabar la paciencia pera solrir més porreries de son *burgés*, y van declararse en huelga.

Ja havem dit que aquí 'l burgés era 'l govern.

Y sens dubte que un ministre sempre té de resultar més temible pera *operar* per medi de una huelga que qualsevolga altre burgés, encara que sia de la negra condició dels d' estampats, á lo menos per tres rahons.

Primera, porque no té de temer may los perjudicis de la *casa* ab motiu de la huelga.

Segona, porque no pot permetre que 'l principi d' autoritat vagi per terra.

Y tercera, porque pera posar á rotlló als huelguistas no necessita encomenarse á Deu ni al diable, bastantli ab descarregar garrotada seca per *compte propi*, lentos aixís jutje y part á la vegada.

Donchs á pesar de tentzeels de heure 'ls telegrafistas ab un burgés tan reconagrat, la victoria de tan desigual jornada ha sigut pels que s' havian posat en huelga.

«Qué vol dir aixó?»

Res, poca cosa.

Que 'ls huelguistas han tingut prou unió y pron constancia pera resistir del modo que convé l'hero en aquesta classe de resistencias.

«Posavan *esquirois* á Madrid?»

Los *associats* de provincias no s' hi *ententan*, y la feyna no podia ferse.

Y com la llástima era que no s' podían donar cargos de caballeria per telégrafo...

Naturalment, las *coacciones* dels huelguistas quedavan en la més desconsoladora impunitat. Y aixís se va obtindre 'l éxit.

Lo govern conservador, per boca del ministre de la Gobernació, va dir en plenas Cortes que no volia cap arreglo ab los huelguistas del cos de telégrafos, posantse d' aquest modo á la mateixa altura dels fabricants d' estampats del pla de Barcelona.

Lo que pot lo magnetisme del exemple!

Y luego 'l govern conservador, per obra y gracia del ministre d' Ultramar, pacta un arreglo de *paraulas d' honor* ab los telegrafistas que están en vaga, als quals se concedeix luego lo que demanan, y aixís s' acaba la huelga.

Y 'l principi d' autoritat queda ensoptit de tan d'arrastrarse pels peus del principi de conveniencia...

Que resulta sempre, igual ara que abans y després, lo únic y verdader programa de govern de tots los partits quan son al poder.

Pero queda encara la cúa per pelar en aquest enredo.

Y la cúa ton lo ministre de la Gobernació, que no tingué més remey que dimitir després d' haver perdut la huelga.

Fou alló una especie de *malá nit y parir mozo*.

Ell, lo Júpiter olímpich que seya á la dreta del pare totpoderós del ministeri Sr. Cánovas, se trobá á lo millor, per la pifia del arreglo que el seu colega d' Ultramar feu ab los huelguistas, en la dura necessitat de tindre de renunciar zenerosamente á la mà de Leonor.

Y vélaquí per about la huelga dels telegrafistas de Madrid ha resultat una huelga especial: la d' haver fet caure un ministre.

La huelga dels estampadors del pla de Barcelona ha inutilisat un gobertador civil; la huelga dels telegrafistas de Madrid ha fet caure 'l ministre de la Gobernació!

«Lo que poden las huelgas!»

«Qué suceherá 'l dia que s' declari en idem la forsa armada?»

Lo que més m' engresca d' aquesta qüestió es la cara de pomas agras que fan los conservadors més rabiosos, pensant del modo que han quedat los principis del seu credo y 'ls postres de las sevas conviccions ab lo capgirell donat pel senyor ministre que ¡va caure! per *mor* de la huelga.

Ells, los partidaris del rigor, los que quan més suau fan sentir lo principi d' autoritat es quan 'l aplican á garrotadas de la secrets, ells, trobarse vensuts per una huelguista, y vensuta fins al punt d' haver tingut de fer una crisis ministerial... es de lo que no hi ha.

Los que troben tan inoportú, inverosimil, imprecident y que se jo qué més, que 'ls huelguistas demanin may que s' despatxi á cap *esquiroi*, ara han tingut de passar per las forcas caudinas de veure com se despatxava al qui era á la vegada burgés y *esquiroi* en una sola passa.

Bo será que 'ls obrers se mirin en aquest mirall pera peindre exemple.

Los que avuy han guanyat eran treballadors de levita, y resistian contra 'l pitjor dels burgesos.

Pero han tingut anió y han guanyat.

Y més que unió, lo que han tingut es molta trassa en fer que son paro resultés un conflicte, no ja per son burgés lo govern, sino en molta més dilataada esfera: per tothom que necessitava 'l telégrafo.

Lo qual vol dir, en bon romans, que si las huelgas no crean conflictes ab caràter d' irresistibles, casi sempre son ja perdudas al néix.

Y tot lo contrari si saben enmotllarse en aquestas condiciones.

Com tot s' adelanta, los burgesos també han sprés de resistir.

Y com los elements de resistencia en dinera, policia, coacciones comesas ab entera impanitat y demés *operacions menudas* d' una huelga sempre estarán á favor de la burguesia, d' aquí s' desprén que 'l treballador, pera declararse en

huelga ab profit, té d' exercitar aquest dret dintre la ley, pero que *faça la ley* á son enemich.

Millor dit, que li provoqui algun conflicte que no s' pugui resistir, als de caràter económic, moral ó del modo que s' vulga, ja que la experiencia ensenya que quan no es aixís may lo obrer ne tres res de bo.

La ensenyansa treta de la huelga dels telegrafistas convé molt no desaprovecharla.

Alcover, 27 Juny de 1892.

Estimat amic: Durant la professió de la vuylada de Corpus, mossen Talons, lo capellá més frecondo d' aquesta vila, anava promouent escañols que era un gust. Aturante aquí y allí, ab un regany més recargoliat que un bram de burro, anava viviant á las personas, per més qu' aquestas fossen dias de casa seva, de que s' agnellessin mentre passava lo seu amo.

Per últim, topá ab un llibre pensador dels serios, que contéstá á la intumescéncia d'ibent que no li donava la gana, que s' cuydés de la seva feyna y que passés via, que ben bé s' estava dret. Mossen Talons contéstá insultantlo, pero 'l subjecte abé sacudirse las moscas de las orellas tan bé, que 'l mossen tocá retirada ab la intena entre las camas. Lo subjecte aludit se diu *Garratada*, aquí si que no s' pot dir que li aixafá la guitarra, sino que la guitarra va aixafar á n'ell. Mossen Talons d' aquí en avant, pois á repassar 'l urbanitat, que la té bastant descuydada. Aixís aprendrá á no insultar á las personas; miria que nosaltres no som possessos y per lo tant no coneixem amo; si voste ha descendit á tan baix nivell, hasta 'l punt de lladrar als qui no volen acatar al seu, nosaltres no ho oportém, y s' trobará que moltes vegadas li picarém als morros com ara, porque aixó es 'l únic que s' mereixen los que com V. obran.

TÓPUL.

Gal Andreu den Palomar, 27 Juny 1892.

Enofrat Director: Ahir lo Centre Catòlic de Can Eularia va fer funció repant. Lo Rector de Vallfogosa. (Com si no l' haguessen amoninat prou 'l altre diumenge!) Recusat es dirhi que sortí ab los mateixos bunyols.

«Quins tipos per actors! Me sembla que podrian molt bé servir per treginar lo tiliem ó portar las moralitas de la fe, pero que per lo demés... sols n' hi havia dos que poguessen anar y encara aquestos no del Centre, que si ho fossin dit estaria que foren tan bunyols com los demés.»

De damas lo mateix que 'l altre dia y las demés funcions; sols las faldillas del vicari.

Pero Sr. Pitarrá! Com es possible que voste estimi tan po ch lo seu treball que permet, hasta que li ridiculin? Si senyor, que li ridiculian, porque ¡vaya un efecte per qui encara no conix á voste, veure aquestas obras en tals Centros! D' aquesta de que parlem, jo per més que m' hi vaig fixar, no vaig arribar á comprendre 'l argument, y si no hagués conegut lo autor haguera dit:

«Es precis ser molt sabatassas pera escriure aquestas cosas tan insulanas.»

Sr. Pitarrá: No permeti que 'l desacreditat d' una manera tan escandalosa com ho fan los del Centre Catòlic de Santa Eularia.

Y lo delegata de Galerías d'armáticas (que dormes?) Hasta un altre, germá en Lucifer.

UN BÓLIV.

¡GARROTADAU!

(LLIBRETA)

No 't cregas, lector, que vulga pegar tope seia to el so; sols vull castigar aquesta tipa plena de fersa y de traicció que á la societat emburlian ab sa hipòcrita alenada; á n' aquesta el que 'l faré ¡garrutada!

Al traídó imbécil y burro que cambia de partit per veurere si d' aquest modo se ferré agras un endí y fa un discurs ple de fersa d'ibent qu' es sa doctrina boureda, aquest al que mereix forta ¡garrutada!

Al jubéu sense conciencia que de la miseria s' val, y explota al que s' mor de gana deixant dinat, rei per rei, y explotant aixís al pobre se don vida regulada, aquest també mereix ¡garrutada!

Lo govern que ara 'ns governa que á son gust vol fer deus, y eleccions inutilitas per que se han sortit prou de,

que valen, però tenen lo defecte d'ésser un xich massa llarchs; aquell final del segon acte resulta massa metàfich lo cant de les germanes de sor Maria Magdalena, seguit poch després per los criats del poble; potser hauria resultat millor fent veure que lo poble cridava per apagar la veu de las *fanáticos*.

De las decoracions, la primera, que representa lo Sena, y la última, que figura lo pati de la *Conserjería*, he, y dels artistes, la senyora Tubau, que encara que descompaña un paper curt com es lo de Fabiana, se fa aplaudir en lo segon y ultim acte; lo senyor Vallés, que desempenya lo pesat e interminable paper de Laboussiere de una manera gran, demostrant que es un actor; y lo senyor Guerra en lo de Marcial. De tots los demés artistes no se'n pot dir res, perquè desempenyan papers de poca monta.

LEOPOLDA G.

RETRATO

La panxa com una botja;
 los cabells fets de panotjes;
 las galtes com dues botjes
 y l'orella com una tarota.
 Té las mans com de granota,
 orelles de porch sinçó,
 y grossa veu de marra;
 acabo de fe'l retrato
 que jo l' dono ben tarato
 del bisbe que 'm confra.

MET-GUIXAYNE.

Diuenje va ferse á Gracia la professó del *Corpus* ab tota solemnitat de gegants del Hoepic de Barcelona, nanos, trampas, balls de bastons, lesoms estúpides, granaois místics, cape pelats pel pla de la Boqueria, disressas de tot l' any y algun escors-butxaca.

Un tramontanyse veil se feya creus (metafòricament, etc) de contemplar tanta graciosos o graciosos llans reunids.

No hi ha que extranyarho.

Aixó dels llanús es com los matrimonis.

Un que visqui malament mou més saragata que doscents que viuen be, y 'l publich que no més se fices en l' escandalós pensa que tots los matrimonis van malament.

Y aixis mateix los llanús.

Com ella s' exhibeixen entre mitj del lestre oficial, dels que hi van per forsa y dels curiosos, resulta que més vistos son en tala dies cent llanús que deu mil personas.

A Sarriá, població que ja se sab que porta la

servia en totas las qüestions de llans ciatelluda, també va haverse professó del *Corpus*

Pero allí la cerimonia va anar por *tó lo arto* en fancesch de la terra, perquè fins s' hi van exhibir granaois d' aquelles que 'l any 36 van quedar casi totes pescadas, y que fe on quant temps s' umbia que se 'n vulguen tornar á fer niuhada.

Ja ho veig; com á la capital de las serrans negres fins los organs de republica que tenen al Ajuntament son de la cresta de baix, qué dimoni völdu esperar-se dels demés rosegas-ostias ab matallús al ciatell que per aquells cantons místics tant abundant?

Si se industria es la llans de ciatell y es ciencia la fe que 's emorraha, del xulo pastor tranquil·lument l' afeula que necessitan per las ánimas.

Mosen Sadrignas de Riudecols ha agafat una

horrorosa rabeta a La Tramontana y en enfiante se al lloch dels disbarria rectoria, ja está per aquella boca vomitant pestes contra nostre perich y qui 'l la y qui 'l veu y qui 'l hompra y qui se 'l mira y qui hi pensa, deixantos á tota pleigata pitjor que seminarista vicie, quan sur condemnat á presiri per corta abusos.

Pero vinguin aquí, senyor encotinat: greu que maltractant als enemichs es com s' aumentan los partidaris! Ca, home.

Lo que fa vosté ab sa entremaliada conducta es fer que 's seus desconfinh.

Y 's contraris li donguin fil y bola.

Continúhi, continúhi per aquest camí, y ja veurá quantas bromets farém ab sas intemperancias.

M' escriu desde Sabadell un tal Mateu Costa dihentme que té una casa á Manlleu de la que sempre n' havia anant cobrant los lloguers com on de lley, y que ara 'n llogaters li fan saber que en foch se 'n fa presentable reverent Pere Comas, capelá d' aquella vila, dihentme que d' aquí enviant paguessin á n' ell los lloguers.

Y lo pitjor del cas es que 'l propietari de referència me pregunta á mi qué 'm sembla aixó.

Home, si vosté no ho sab, pot anarho á preguntar als veuhins.

Pot ser lo referit mosen s' interessa per la salvació de la seva ánima.

Y comenta á volerli cobrar los lloguers pera dirishsi de missas quan se mori.

No hi se veure altre intringulis.

Ara sí que á la patria li comparém un vestit de vellut.

Segons se diu, á Marruecos no s' entenen, lo qual vol dir que 's passa casi be com á Espanya, y perquè allí no s' entenen, las nacions europeas los tenen d' anar á arreglar si *es plau per forsa*, y en aquest arrelgo forasó Espanya ni desempenyará un dels principals papers.

Lo qual vol dir que la cosa podria donar tal vedada honra á la patria, pero de segur que obriria la sepultura á molta espanyols.

Un altre inconvenient hi trobo en aixó d' anar al *Africa minyona*.

Y es que se 'n pegarian potser massa las costums africanas.

Y qui sab si ja may més nos treuriam los conservadors del poder.

D' una sola manera m' agradaria la intervenció d' Espanya al Marroch.

Que s' enviasin allí tots los caracs de la darrera guerra civil y tot lo clero espanyol desde nunci á escolá, sens descuydarse de las correspondencias nevadas, majordonas, beatas y demés mercenarias místicas.

Llavors sí que hauriam tret la rita y 's quedava la patria com una bassa de oli.

Y sense perill de que 's moros ens fessin un vestit de bellut blau.

Perque may ab millor rahó se podria dir *Ahí me las den todas*.

La resistencia digna del obrers d' estampats ja ha donat un bon fruyt.

Veient molts fabricants que 's una treballavan y 's altres no, y de consegüent que uns feyan negoci ab la huelga y 's altres tenen de espinyárselas, s' ha ficat la bruxta entre ells fins al extrem de que després de celebrar varias reunions y no po genit avenirse, han determinat disoldre la associació de fabricants, retirant cada ex-socio lo dipòsit que havia constituhit com á garantia de resistir á las pretensions obreras baix pena de pérderl.

Aixó ha fet que la huelga dels estampadors, sense la coacció que la associació de fabricants exercia sobre cada un d' ells, se haja posat en vias de arrelgo entenentse individualment los fabricants ab la associació dels obrers.

Lo diari carca *El Movimiento Católico*, publica, en un articlet titolat *Veneraciones sagradas*, las següets línex que per lo bonas copo:

«A Verona (Italia), en la iglesia de Nuestra Señora de los Orgas, se venera l' esqueieto del burro que va servir á Cristo pera fer sa entrada triunfal á Jerusalem.

«A Génova s' adora també la cua del mateix burro.

«A Sant Joan de Letran, antic palau del papa, es adorada la santa cua de la burra de Balaam.

«En lo monastir de Barbis (Alemania) es guardada ab gran veneració la pell d' un gos que anava á oír missa y dejunava los divendres de cada setmana.

«En lo poble de Ladeve (Fransa), tenen guardadas las reliquias d' una rata que va tenir la gran oesada de menjar ostias consagradas.»

No es pitjor que s' veneren los animals com reliquias, sino que hi han teligrosos que per visitar las tals *curiosas* pagan á pes d' or lo manteniment de tanta estúpides.

Lo sigle XIX, á pesar de sos grans progresos, no ha fet encara lo més gran: acabar ab lo fanatismo religios que tant embrutit al poble.

Ab la entrada á las grans calors s' ha bellugat la sanch d' alguna valenta d' ofici dintre l' exercit francès, y han plogut desafios com á bolets, arreglantsen varios ab l' acta de reglament, pero arreglantsen al camp del honor y sortintse d' un d' ells un capít ab un set als pulmons que l' fet anar á sopar ab sant Pere.

Del mateix mode que hi ha qui per vestir de moda pateix, també 's troba qui pera fer lo valent hi deixa la pell.

Ells mateixos.

Mentres netejava un sagristá l' altar de la mare de Deu de la Salut en la iglesia de Sant Jaume de Madrid, va agafarli un treball tan fort que caygué á terra, quedant mort al instant.

Si aixó passa netejant la mare de Deu de la Salut, no se qué diables li hauria passat sí, per

exemple, arriba á embrutar l' altar dels set dolors.

Un llamp ha destrossat l' orga de la catedral de Baeza.

Diguin lo que vulguin, los temps presents ja no están per musicas celestials.

Un capellá de Portugal anomenat Joaquim dos Santos ha penjat los hàbits á la figura declarantse publicament llure pensador y dibent que la religió era una farsa y que ell deixava de ser farsant no volent ser sacerdot.

Una flor no hi ha que flar de capellans per més que n' haja sortit un de tant persona.

CANTARELLAS

Lo modo de feras monjas en las beatas se pot veure: una ho fan per gradulas, las otras per conveniencia.

Per mi avuy los seminaris al ciatell, llans á cabassos, fugirian del ridícul, deixantse de ser beatos.

Molts al clero diuhes burro, y aixó, en veritat, no 'n quadra; porque burro no pot serho tot aquell que toca trampas.

J. ESPUNYA RIQU.

XARADA

La primera es musical; ma segon articlo sona; y venrás que 'l meu lletat don ben just un nom de dona.

Coco.

TRIANGUL

Primera ratlla vertical y horizontal, nom d' home. Segona, nom de dona. Tercera, cantitat. Quarta, poble catalá. Quinta, consonant.

P. GIMÉ

GEROGLIFICH

X X X
 XXXX
 XXXIX

CINTET BARBIDA.

SOLUCIONS

A LAS CABORIAS DEL NÚMERO DARRER

Xarada.—Ro-ca.
 Sinonimia.—Guilmerá.
 Treuca-cincos.—Lo noy de casa. Lluis Millá.
 Geroqlstik.—La arroba té vintitres lliuras.

Pujol y Solé, impressors, Tallers, 45, Barcelona.

La Mujer en el Cristianismo

por Cristóbal Litran

con el prólogo

La Mujer ante la Ciencia

por Odon de Buen

Forma un elegante libro de 96 páginas con bonita cubierta de color, conteniendo las más notables y sabrosas barbaridades con que los padres de la Iglesia han vilipendiado á la Mujer. Precio 2 reales.—Entusnadero en tela, 1 peseta.